

Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum

2025-06-16

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-666

Yttrande**Till**

Justitiedepartementet

Remiss Justitiedepartementet - Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt (SOU 2025:31)

Ju2025/00838

Sammanfattning

Malmö stad bedömer att dessa förändringar i huvudsak berör människor inför eller i början av deras vistelse i Sverige, och därmed främst faller inom andra myndigheters ansvarsområden.

Malmö stad vill ändå framföra kritik mot flera av utredningens förslag och till intentionen att Sverige ska ha ett regelverk som så långt det är rättsligt möjligt begränsar asylsökandes rättigheter. Malmö stad instämmer i utredningens bedömning att flera av förslagen riskerar att få konsekvenser för enskilda, så som minskade möjligheter att få sin asylansökan prövad i Sverige, begränsad rätt att få ett offentligt bekostat biträde i asylprocessen samt minskad trygghet och risk för ökad ohälsa, särskilt hos barn, för de grupper som berörs av utmönstringen av permanenta uppehållstillstånd. Malmö stad oroas också över att ökad ohälsa och försämrade förutsättningar för integration kan ge negativa konsekvenser för individen och deras etablering på arbetsmarknaden, vilket i sin tur kan innebära ökat tryck på socialtjänsten och dess resurser.

Yttrande

Malmö stad har tagit del av delbetänkandet Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt (SOU 2025:31).

De föreslagna ändringarna innebär att svensk rätt anpassas till miniminivåerna i EU:s nya regelverk på migrations- och asylområdet. Förslagen omfattar bland annat utökade möjligheter att avvisa asylansökningar, att förklara ansökningar som uppenbart

ogrundade, förändringar i tillgången till offentligt biträde samt ett borttagande av möjligheten till permanent uppehållstillstånd för vissa grupper.

Malmö stad ställer sig kritisk till flera av utredningens förslag. En rättvis och human asylprocess innebär en förutsägbar och rättssäker myndighetsprocess, som skapar förståelse både i samhället och för den enskilde, och lägger grunden för en snabb och lyckad integration i samhällslivet.

Asylsökande och andra personer som riskerar att avvisas eller utvisas från Sverige befinner sig i en utsatt situation. En naturlig utgångspunkt under lång tid har därför varit att staten som huvudregel garanterar att dessa personer ges lämpligt och kompetent rättsligt bistånd och biträde under alla skeden av förfarandet, dvs. såväl hos Migrationsverket som i domstol. Den föreslagna förändringen av dagens rätt till offentligt biträde under alla skeden av asylprocessen till att begränsa den kostnadsfria rådgivningen till en timme under asylprocessen hos Migrationsverket, är en försämring av rättssäkerheten. Malmö stad vill därför framföra oro att förändringen kan medföra en mer rättsosäker asylprocess, som också särskilt riskerar att drabba ensamkommande barn, som redan befinner sig i en extra utsatt situation.

Utredningen konstaterar bland annat att utmönstringen av permanenta uppehållstillstånd för vissa grupper i sig innebär att den trygghet som en rätt till permanent vistelse i Sverige medför, inte kan uppnås förrän vid förvärv av svenskt medborgarskap. Utredningen om skärpta krav för att förvärva svenskt medborgarskap har föreslagit att det för svenskt medborgarskap ska krävas längre hemvistid än i dag, som utgångspunkt åtta år, för att kunna förvärva svenskt medborgarskap. I ljuset av detta kan förslagen i denna utredning antas leda till att stora grupper under allt längre perioder kommer att leva i Sverige under förhållanden som framstår som tillfälliga. Vidare konstaterar utredningen att för enskilda individer kommer den borttagna möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd således innebära sämre förutsägbarhet jämfört med nuvarande regler när det gäller förutsättningarna för att etablera sig och sin familj i Sverige. Det kan inte uteslutas att detta medför en viss ökad risk för negativa hälsoeffekter, då främst psykisk ohälsa. Särskild betydelse kan detta ha för barn, både ensamkommande och de som kommer som familjemedlemmar eller annan närstående. Utredningen konstaterar också att utredningens förslag, i den mån de berör barn, innebär försämringar ur ett barnrättsperspektiv. Utredningen lyfter också att förslagen kan motverka enskildas etablering i Sverige.

Malmö stad är kritisk till utmönstring av permanenta uppehållstillstånd för vissa grupper och delar utredningens oro enligt ovan. Malmö stad vill också framföra att precis som gällande skärpta krav för svenskt medborgarskap, riskerar förslaget att drabba kvinnor negativt. Med utmönstrade permanenta uppehållstillstånd, är enda

möjligheten till en långsiktig vistelse i Sverige att förvärva svenskt medborgarskap. Som framfördes i yttrande gällande Remiss Justitiedepartementet - Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1), medför de skärpta kraven för svenskt medborgarskap att det kan ta längre tid för kvinnor att uppfylla försörjningskravet och beviljas svenskt medborgarskap än för män. Det kan leda till att särskilt kvinnor kan hamna i en beroendeställning gentemot sina män eller till att en redan existerande beroendeställning förstärks. En annan risk är att kvinnor drabbas av utestängningseffekter och över huvud taget inte förvärvar svenskt medborgarskap.

Samtidigt som utredningen konstaterar att förslagen inte innebär några nya åtaganden eller ekonomiska konsekvenser för kommunerna, så oroas Malmö stad över att risken för ökad ohälsa och försämrad och försenad integrationsprocess kan leda till negativa konsekvenser för individen, såsom en osäker tillvaro och försvårad etablering på arbetsmarknaden. Det i sin tur kan innebära ökat tryck på socialtjänsten och kommunala resurser. Likaså riskerar förslaget leda till ökade kostnader för kommunens överförmyndarverksamhet, något som inte analyserats tillräckligt i utredningen.

Ordförande

Stefana Hoti

Sekreterare

Agnes Wemme

Helena Nanne (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.